

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Z OBSAHU:

| Zpráva o stavu energetické unie |

| Klimatické změny a národní bezpečnost |

| Kompromis na COP26 |

[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE
V BRUSELU](#)[FAQ](#)

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

jako každý rok i letos Evropská komise (EK) vydala svou pravidelnou zprávu o stavu energetické unie. Ze zprávy je patrné, že v minulém roce se vůbec poprvé v EU vyrobilo více elektřiny z obnovitelných zdrojů než z fosilních paliv. V souvislosti s významným nárůstem velkoobchodních cen energií v posledních měsících neopomněla EK ve své zprávě zmínit i téma energetické chudoby, které je více než aktuální v mnoha členských státech. S rychlým nárůstem cen energií souvisí také v listopadu zveřejněné předběžné posouzení trhu s elektřinou ze strany ACER. Na rostoucí nebezpečí dopadů klimatických změn upozornil ve své zprávě Bílý dům. Varuje, že klimatické změny mohou mít značný dopad na národní bezpečnost. Hlavním celosvětovým tématem listopadu byla klimatická konference v Glasgow (COP26), na které se potkali lídři mnoha světových zemí a diskutovali opatření na omezení klimatických změn. Na závěr dvoutýdenního summitu zveřejnili političtí zástupci kompromisní dohodu, která mj. obsahuje požadavek na zrušení podpory fosilních paliv či posílení mobilizace finančních prostředků pro rozvojové země. Mimořádná pozornost byla v Glasgow zaměřena na ty země, které mají největší podíl emisí skleníkových plynů. Mezi největší světové znečišťovatele patří Čína a Indie. Čínský prezident se summitu osobně neúčastnil, nicméně již dříve potvrdil čínský závazek snížení spotřeby uhlí spolu s klimatickou neutralitou Číny do roku 2060. Indický premiér byl na rozdíl od svého čínského protějšku jednání v Glasgow osobně přítomen a potvrdil indický záměr na dosažení klimatické neutrality do roku 2070. Listopad byl také ve znamení pokračující veřejné diskuse k balíčku Fit for 55. V této souvislosti čeští senátoři vystavili tzv. žluté karty celkem 6 legislativním návrhům. K úspěšnému zahájení přezkumu těchto navržených legislativ ze strany EK je nutné, aby obdobně postupovala minimálně třetina členských států EU.

Příjemné prožití adventu přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.



Zpráva o stavu
energetické unieZPRÁVA O STAVU ENERGETICKÉ
UNIE

V rámci každoročního hodnocení pokroku v oblasti energetiky a klimatu zveřejnila Evropská komise koncem října **zprávu o stavu energetické unie.**

Součástí balíčku je i **příloha** - dotace na energii v EU, **zpráva** o pokroku v oblasti klimatu, **pokrok** v konkurenceschopnosti technologií čisté energie či **zpráva** o fungování trhu s uhlíkem.

V roce 2020 se v EU poprvé vyrobilo z obnovitelných zdrojů více elektřiny (konkrétně 38 %) než z fosilních paliv (37 %). Ve srovnání s rokem 2019 klesly emise skleníkových plynů (především v důsledku pandemie covid-19) téměř o 10 %. Devět členských států již ukončilo výrobu elektřiny z uhlí, 13 se jich zavázalo k postupnému ukončení do jimi stanoveného data a čtyři státy zvažují možné harmonogramy. Čistá závislost EU na dovozu energie dosáhla nejvyšší úrovně za posledních 30 let v roce 2019, kdy dosáhla 60,6 %.

Pokud jde o bezpečnost dodávek zemního plynu, zavedly všechny členské státy kromě dvou vnitrostátní plány na prevenci nebo zmírnění dopadu narušení dodávek. V prosinci letošního roku plánuje Evropská komise předložit revizi nařízení o bezpečnosti dodávek plynu, která legislativu přizpůsobí pro plyn z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny, zahrne nová rizika a posílí mechanismus solidarity.

V souvislosti s propojením bylo v uplynulém období dosaženo pokroku při harmonizaci vnitrostátních pravidel pro obchodování s energií a provozování soustavy.

Komise hodlá v roce 2022 přijmout prováděcí akt o podávání zpráv v rámci národních plánů (NIKEP), což by mělo zajistit jednotnější podávání zpráv o postupném ukončování dotací na energie, zejména na fosilní paliva.

Komise konstatuje, že zvláštní pozornost bude i nadále vyžadovat energetická chudoba. Hodlá pokračovat ve spolupráci s členskými státy a energetickými regulačními orgány. Navíc s cílem ochránit zranitelné spotřebitele navrhne (do konce letošního roku) pravidla pro zlepšení energetické

náročnosti evropského fondu budov.



Klimatické změny
a národní bezpečnostKLIMATICKÉ ZMĚNY A NÁRODNÍ
BEZPEČNOST

Bílý dům koncem října zveřejnil **sadu zpráv, které analyzují dopad klimatických změn na národní bezpečnost USA. Americká zpravodajská komunita varuje, že změny klimatu povedou k rostoucímu mezinárodnímu napětí a budou mít vliv na dění po celém světě.**

Analýzy vypracované společně s Národní bezpečnostní radou (NSC) uvádí, že klimatické změny budou postupně zhoršovat řadu rizik pro národní bezpečnost. V souvislosti s narůstajícími problémy v nejchudších státech, které nesou největší břemeno globálního oteplování, můžou země čelit vyšší míře migrace a obrovskému tlaku na razantnější humanitární a rozvojovou pomoc. Sucho, horko a s tím související nedostatek pitné vody budou obrovským problémem zejména tam, kde selhávají vlády.

Americké zpravodajské služby dále upozorňují, že vyostřování sporů ohledně postupu jednotlivých zemí při snižování emisí sklení-

kových plynů může vést k nebezpečnému soupeření a nestabilitě. Varují, že země se budou snažit chránit své ekonomiky bez ohledu na klimatické dopady. Analýza uvádí, že více než 20 zemí v rámci svých celkových příjmů z exportu spoléhá z více než 50 % na fosilní paliva. Přičemž předpokládaný pokles těchto příjmů přichází v úvahu například u zemí Středního východu, které zároveň budou čelit intenzivním klimatickým dopadům.

Jako další riziko vyhodnotily zpravodajské služby používání futuristických technologií, například posílání reflexních částic do stratosféry s cílem ochlazení klimatu nebo použití aerosolů k ochlazování oceánů v konkrétní oblasti. Vědecká komunita se těmito technikami zabývá, ale neexistují pravidla pro jejich používání. Zpravodajské služby varují před světem, který nespolupracuje, což nutně vede k nezdravé konkurenci a nestabilitě.



[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE
V BRUSELU](#)[FAQ](#)

Polský uhelný sektor

Předběžné posouzení
trhu s elektřinou

POLSKÝ UHELNÝ SEKTOR

Polský **Jagellonský institut** zveřejnil **analýzu**, ve které představuje scénáře **polské poptávky a nabídky černého uhlí do roku 2040. Analýza uvádí, že polské uhlí je nerentabilní a v roce 2025 by jeho roční přebytek (v závislosti na scénáři) mohl dosáhnout 2 až 10 milionů tun.**

V důsledku vysokých nákladů na těžbu je polské uhlí dražší než z dovozu. V loňském roce **činil** import uhlí 12,8 milionů tun, z toho zhruba tři čtvrtiny pocházely z Ruska. Scénáře, které předpokládají, že dovoz uhlí bude i nadále pokračovat, uvádí, že v roce 2035 dosáhne přebytek nevyužitého vytěženého uhlí v průměru 19 milionů tun ročně.

Analýza nabídky a poptávky dochází k závěru, že pro zajištění nákladově efektivní cesty k odklonu od uhlí bude nezbytné omezit domácí produkci nebo revidovat termín pro uzavření dolů.

Současný harmonogram pro uzavření polských dolů předpokládá úplné zastavení těžby do roku 2049. Dohoda, kterou vláda v květnu letošního roku uzavřela se stávajícími těžařskými odbory, počítá až do ukončení těžby s veřejnou podporou. Podléhá tak notifikaci u Evropské komise, která případ nyní posuzuje. Polský uhelný sektor je největší v EU, odbory zastupují zhruba

90 000 pracovníků.

Zástupce polského **think-tanku WiseEuropa** v této souvislosti uvedl, že dohoda představuje pro daňové poplatníky dvojitá zátěž, protože zbytečně vyčerpá veřejné finanční prostředky, které by mohly být investovány do čisté energie.



[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE
V BRUSELU](#)[FAQ](#)[Polský uhelný sektor](#)[Předběžné posouzení
trhu s elektřinou](#)

PŘEDBĚŽNÉ POSOUZENÍ TRHU S ELEKTŘINOU

V polovině listopadu předložila Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) **předběžné posouzení** velkoobchodního trhu s elektřinou.

V souvislosti se současným nárůstem cen energií a volatilitou cen na trhu s plynem pověřila Evropská komise agenturu ACER, aby prozkoumala stávající uspořádání trhu s elektřinou a do dubna příštího roku navrhla doporučení, která by bylo možné případně využít pro následná opatření. Agentura nyní vypracovala předběžné hodnocení aktuálních cen energií a klíčových vlastností trhu.

V předběžné zprávě ACER uvádí, že nebyly zjištěny žádné důkazy o systematickém manipulativním chování, které by zapříčinilo vysoké ceny energií. Nicméně dohled a posuzování nadále pokračuje.



Agentura dále konstatuje, že některé země, jako např. Španělsko, byly neúměrně ovlivněny prudkými nárůsty cen elektřiny kvůli vysoké závislosti na plynu a nedostatečnému propojení. Přes výzvy, které prosazují dlouhodobé smlouvy na plyn, agentura hodnotí posun ke spotovým cenám za poslední desetiletí jako přínosný.

Agentura předpokládá, že aktuální nárůst cen energie bude dočasný, resp. že velkoobchodní ceny plynu začnou pravděpodobně klesat na jaře, nicméně zůstanou vyšší než průměr za poslední roky. Ve střednědobém horizontu mohou cenové výkyvy pokračovat.

Žluté karty k balíčku
Fit for 55

ŽLUTÉ KARTY K BALÍČKU FIT FOR 55

Senát Parlamentu ČR **vystavil** tzv. žluté karty šesti legislativním návrhům Evropské komise z balíčku Fit for 55. Pokud by stejný postup zvolila třetina vnitrostátních parlamentů členských států, resp. přidělených hlasů, musela by Komise svoje legislativní návrhy přezkoumat a rozhodnout, zda je zachová, změni či stáhne.

Senátoři většinou hlasovali pro předložení odůvodněného stanoviska v případě návrhu revize směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů, směrnice o energetické účinnosti, revize systému EU ETS, nařízení o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva, revize směrnice o zdanění energetických produktů a elektřiny a nařízení o zpřísnění výkonnostních norem CO₂ pro nová vozidla.

Národní parlamenty jednotlivých členských zemí mají možnost předložit Evropské komisi odůvodněné stanovisko, pokud se domnívají, že její legislativní návrhy nejsou v souladu s principem subsidiarity. Tento mechanismus kontroly je označován jako postup žluté karty.

Každý členský stát má přiděleny dva hlasy. V případě, že národní parlament má dvě komory, každá z nich má jeden hlas.

Dosud byl postup žluté karty zahájen třikrát (2012, 2013 a 2016), přičemž Komise dospěla k závěru, že ani v jednom případě princip subsidiarity neporušila. V jednom případě však vyjádřené názory zohlednila, a nakonec dospěla k názoru, že její návrh pravděpodobně nezíská politickou podporu a návrh stáhla.



V souvislosti s balíčkem Fit for 55 dosud kromě ČR **předložily** odůvodněná stanoviska národní parlamenty Irska a Švédska. Švédsko se mj. vymezilo proti návrhu v oblasti obnovitelných zdrojů. Aktualizaci předpisu vítá, nicméně se ohrazuje proti detailní úrovni regulace, a to zejména pokud jde o bioenergie.

Irský parlament vyslovil obavy, např. pokud jde o návrh samostatného obchodování s emisemi (EU ETS) v odvětví silniční dopravy a budov, přičemž je názoru, že v těchto odvětvích jsou účinnější opatření na úrovni členských států. Obdobně se vymezuje proti návrhům v oblasti obnovitelných zdrojů, energetické účinnosti či infrastruktury pro alternativní paliva s argumentem, že nebylo dostatečně určeno, o co je přínos návrhů na úrovni EU větší oproti opatřením na úrovni členských států.

Podle zásady subsidiarity se každé opatření v EU má přijímat na příslušné úrovni. Na úrovni EU se tedy opatření přijme pouze tehdy, pokud je to účinnější, než kdyby země jednaly samostatně na národní, regionální nebo místní úrovni.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Kompromis na COP26

Závazky největších
znečišťovatelů

KOMPROMIS NA COP26

V prvních dvou listopadových týdnech se v Glasgow sešlo více než 25 tisíc účastníků **konference COP26**. Společně hledali shodu na konkrétních opatřeních, která by mohla omezit klimatické změny. Na úrovni zástupců jednotlivých států patřilo mezi hlavní projednávané otázky dostatečné nastavení národních klimatických závazků (NDC) a časový rámec pro jejich přezkum, financování rozvojových zemí v souvislosti se změnou klimatu či regulace a transparentnost trhu s uhlíkem. Výsledná dohoda COP26 je kompromisem, který odráží postoje a zájmy 196 smluvních stran Pařížské dohody.

Závěry COP26 konstatují, že závazky smluvních stran Pařížské dohody (NDC) dosud ve svém souhrnu nezajistí omezení oteplování na 1,5 °C.

S odvoláním na zjištění vědců, že pro dosažení cíle Pařížské dohody je nezbytné, aby do roku 2030 globální emise skleníkových

plynů klesly o 45 % (ve srovnání s úrovní roku 2010), přičemž trajektorie založená na dosavadních závazcích ukazuje pro toto období nárůst o 13,7 %, smluvní strany navrhuji každoroční aktualizaci NDC s cílem tento rozpor odstranit. V této souvislosti závěry COP26 vyzývají dotčené země, aby příští rok své klimatické cíle do roku 2030 znovu přehodnotily a posílily.

Do závěrečného textu konference OSN se poprvé dostal jmenovitý odkaz na uhlí a fosilní paliva. Dohoda z Glasgow vyzývá strany Pařížské dohody k postupnému snižování využívání energie z uhlí a zrušení dotací na fosilní paliva.

Mezinárodní energetická agentura v průběhu konference COP26 upozornila na rozpor mezi dlouhodobými závazky a jejich průběžným naplňováním. Uvedla, že pokud budou splněny všechny dosud učiněné dlouhodobé závazky ohledně klimatické neutrality, je možné do konce století udržet nárůst průměrné globální teploty na hodnotě 1,8 °C. Nicméně průběžné cíle do roku 2030 (NDC), která zajišťují trajektorii snižování emisí, dosud těmto dlouhodobým závazkům neodpovídají.

Jednání v Glasgow se rovněž zaměřilo na vytvoření rovnováhy mezi nezbytným snižováním emisí a posílením finančních toků, které mají chudším zemím pomoci s přizpůsobením a s adaptací na klimatické změny i se snižováním vlastních emisí.

Rozvojové země podmiňují dosažení cílů Pařížské dohody zajištěním dostatečných finančních prostředků. Brazílie, Uruguay, Argentina a Mexiko v této souvislosti vyslovily potřebu přezkoumání a úpravy globální finanční architektury. Pozornost zaměřily zejména na soukromý sektor a rozvojové banky.

Závěry COP26 vyzývají soukromý sektor, rozvojové banky a další finanční instituce, aby posílily mobilizaci financí s ohledem na dosažení klimatických cílů. Rozvinuté země by měly splnit svůj závazek ve výši 100 miliard dolarů ročně pro rozvojové země a zajistit inovativní nástroje pro mobilizaci financí ze soukromých zdrojů, přičemž více peněz by mělo směřovat na granty místo na půjčky.

[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE
V BRUSELU](#)[FAQ](#)[Kompromis na COP26](#)[Závazky největších
znečišťovatelů](#)

ZÁVAZKY NEJVĚTŠÍCH ZNEČIŠŤOVATELŮ

V rámci konference COP26 byla pozornost zaměřena především na země, které mají největší podíl na globálních emisích skleníkových plynů. Malé ostrovní státy, které patří mezi nejzranitelnější komunity, od nich očekávaly konkrétní klimatické závazky.

Čínský prezident v dubnu letošního roku uvedl, že Čína (v rámci pětiletých plánů) začne snižovat spotřebu uhlí počínaje rokem 2026, přičemž uhlíkové neutrality dosáhne do roku 2060. Zároveň je připravena zastavit investice do nových uhelných projektů v zahraničí. Během jednání, která konferenci COP26 předcházela, zejména Spojené státy na Čínu naléhaly, aby své plány na snižování emisí urychlila. Ta oponovala požadavkem na splnění finančních závazků USA v oblasti klimatu. Dvoustranné jednání nakonec vyvrcholilo společným prohlášením, ve kterém obě země vyslovily odhodlání pokračovat v úsilí omezit globální oteplování na 1,5 °C

a zavázaly se ke spolupráci v oblasti klimatu, zejména v oblasti snižování emisí metanu. Čína v prohlášení slíbila, že vynaloží maximální úsilí na omezení využívání uhlí.

Nové závazky představil při zahájení konference v Glasgow indický premiér. I když Indie plánuje dosáhnout klimatické neutrality až v roce 2070, jsou její průběžné závazky o poznání ambicióznější. Do roku 2030 hodlá snížit uhlíkovou náročnost hospodářství o 45 % (ve srovnání s úrovní roku 2005) a snížit emise CO₂ o 1 miliardu tun. Zároveň by 50 % elektřiny mělo pocházet z obnovitelných zdrojů. Indickému závazku předcházelo intenzivní jednání s britským premiérem, který Indii přislíbil poskytnutí záruky ve výši 1 miliardy dolarů na dodatečnou půjčku Světové banky na zelené projekty.

Určit, kdo je největším znečišťovatelem, není jednoduché. Co se týká množství emisí skleníkových plynů v absolutní hodnotě, patří mezi největší znečišťovatele Čína (28 %), USA (15 %) či Indie (7 %). Pokud jde o přepočet ročních emisí na obyvatele, je na tom však Čína (7,4 t) lépe než například Česká republika (9,6 t), která je na pomyslném světovém žebříčku v první dvacítkě. Nejvyšší emise v přepočtu na obyvatele mají země, které vypouštějí CO₂ v procesu těžby a zpracování ropy, tj. Katar (32,4 t), Kuvajt (21,6 t) a Spojené arabské emiráty (20,8 t). Pro srovnání Kanada, Austrálie a USA produkují zhruba 15 t emisí na obyvatele, Rusko 11 t, Nizozemí a Německo téměř 9 t. Zatímco Indie má na obyvatele „pouze“ 1,8 t emisí. V Evropské unii či v USA se daří emise skleníkových plynů postupně snižovat. V Číně po období výrazného růstu emisí na začátku tohoto století dochází v posledním desetiletí v zásadě ke stagnaci. (Údaje za rok 2018, zdroj [World Bank](#))

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Kompromis na COP26

Závazky největších
znečišťovatelů

Pokud se na úroveň znečišťování podíváme z **hlediska spotřeby**, dostaneme zase jiné údaje. Evropská unie či USA jsou čistými dovozci CO₂. Jinými slovy, zboží se dováží ze třetích zemí, emise jsou tedy produkovány jinde, ale zboží je užito v EU či USA. Naopak Čína nebo Rusko jsou čistými vývozci emisí. Situaci je tedy třeba posuzovat v souvislostech a neopomenout, že znečišťovatelem je každý z nás.

Příští klimatická konference COP27 se bude konat v Egyptě, ve městě Sharm El-Sheikh. A napřesrok by měl účastníky COP28 hostit jeden z největších světových vývozců ropy - Spojené arabské emiráty, které se (jako první stát v Perském zálivu) zavázaly dosáhnout nulových emisí skleníkových plynů do roku 2050. Na dosažení tohoto cíle **hodlají** vynaložit 165 miliard dolarů



ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Platforma
pro spravedlivou
transformaciPLATFORMA PRO SPRÁVEDLIVOU
TRANSFORMACI

Ve dnech 15.-17. listopadu se v on-line formátu uskutečnilo již čtvrté zasedání **platformy pro spravedlivou transformaci (JTP)**.

Konferenci oficiálně zahájily **Elisa Ferreira**, komisařka pro soudržnost a reformy, a **Kadri Simson**, komisařka pro energetiku. Ty připomněly nedávno vydaný legislativní balíček pro dosažení dekarbonizační ambice do roku 2030 – tzv. **Fit for 55** a jeho význam pro dosažení nejen dekarbonizace, ale také evropské energetické soběstačnosti a konkurenceschopnosti v technologicky rychle se vyvíjejícím světě. Podle Evropské komise je urychlená transformace důležitá i z hlediska prevence budoucích cenových šoků, které evropská energetika nyní zažívá. Zároveň ale bylo zdůrazněno, že transformace musí probíhat sociálně citlivě – což je klíčový důvod pro existenci platformy pro spravedlivou transformaci.

Po úvodních vystoupeních byly oficiálně spuštěny **pracovní skupiny platformy**. Ty budou celkově čtyři - pro ocel, cement, chemické látky a horizontální strategii zúčastněných stran. Společnými cíli pracovních skupin jsou řešení problémů, prosazování a zapojení zúčastněných stran za účelem dosažení širších cílů JTP prostřednictvím víceúrovňového a vícestranného přístupu k řízení a vypracování společné vize spravedlivého přechodu. Tři z pracovních skupin JTP se tematicky zaměřují na odvětví s vysokou uhlíkovou náročností (ocelářství, cementářství, chemický průmysl) s cílem sdílet a vyvíjet praktická řešení, která zajistí, aby dekarbonizace příslušného odvětví probíhala spravedlivým způsobem a nikdo nezůstal pozadu. Čtvrtá pracovní skupina pro horizontální strategii zúčastněných stran se zaměří na identifikaci a posouzení přístupů a osvědčených postupů pro zapojení všech skupin zúčastněných stran. Úvodní schůzky pro členy pracovních skupin se následně uskutečnily ve čtvrtek 18. listopadu. V rámci bloku byly rovněž prezentovány předběžné výsledky probíhající studie **OECD** na téma "Regionální průmyslové přechody ke klimatické neutralitě".

V dalším bloku měli účastníci konference možnost vyslechnout si aktuální informace o politikách EU a nových podpůrných nástrojích relevantních pro uhelné regiony a o činnostech iniciativy. **Společné výzkumné středisko (JRC)** představilo svou **zprávu** z roku 2021 o nedávných trendech v uhelných, rašelinových a břidlicových regionech EU. Dále byly prezentovány aktuální informace od zúčastněných členských států a regionů o jejich cestě k ukončení těžby uhlí, jakož i o výměnném programu Uhlé regiony v transformaci, o novém nástroji technické pomoci **TARGET** a novém souboru nástrojů o možnostech financování uhelných regionů, který vypracoval sekretariát iniciativy.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Platforma
pro spravedlivou
transformaci

Druhý a třetí den konference se věnoval konkrétním projektům, řešením a politikám. K těm nejzajímavějším patřil blok o možnosti využití zeleného vodíku jako možnosti dekarbonizace hospodářství a rozvoje udržitelného obchodního modelu pro regiony; dále pak panel k dekarbonizaci centralizovaného teplárenství a v neposlední řadě blok k roli státní pomoci v kontextu transformace. Zde panelisté zdůrazňovali, že dosažení cílů uhlíkové neutrality a doprovodného zeleného přechodu bude vyžadovat značné úsilí a cílenou podporu. Pravidla státní podpory proto budou hrát důležitou roli při plnění cílů evropské zelené dohody a mechanismu spravedlivé transformace. Byly zde rovněž prezentovány navrhované Pokyny ke státní podpoře v oblasti klimatu, ochrany životního prostředí a energetiky 2022 (CEEAG) a přehled platných pokynů pro regionální podporu a maximální míry podpory.

Na webu konference bude možné zhlédnout záznam všech bloků. Příští setkání se očekává v první polovině roku 2022.



Sledování emisí
metanu

SLEDOVÁNÍ EMISÍ METANU

Mediální pokrytí mezinárodní klimatické konference, která se konala na přelomu října a listopadu ve skotském Glasgow, bylo vyčerpávající. Námětem dnešního článku je na první pohled méně nápadný, nicméně zcela hmatatelný výstup ze summitu G20, který konferenci bezprostředně předcházela. Je jím zřízení Mezinárodní observatoře metanových emisí (IMEO).

Kdo z jakého důvodu IMEO zřídil?

International Methane Emissions Observatory, jak zní oficiální titul tohoto projektu, byla dne 31. října 2021 zřízena Programem OSN pro životní prostředí (UNEP) s podporou Evropské unie. Cílem je přispět k naplňování Pařížské dohody v oblasti redukce emisí metanu. IMEO by konkrétně měla napomoci k řízení globálních aktivit zaměřených tímto směrem a posunout globální reportování emisí metanu na podstatně vyšší úroveň. Zároveň by měl projekt zajistit veřejnou transparentnost v oblasti emisí tohoto plynu, jejichž původcem je lidská činnost.

Co bude tvořit obsah IMEO? Co bude

naplní její práce?

Observatoř by měla poskytnout prostředky k prioritizaci aktivit a monitorování závazků, přijatých státy v rámci uskupení Global Methane Pledge. Jedná se o svazek, vedený společně Spojenými státy a Evropskou unií, jehož cílem je snížení emisí metanu do roku 2030 o 30 %. IMEO bude vytvářet globální veřejnou databázi empiricky ověřených emisí metanu, která bude co možná nejpodrobnější a nejpresnější. Využívat při tom bude čtyři hlavní zdroje dat, získávaných ze zpráv Partnerství pro metan v odvětví ropy a zemního plynu (OGMP 2.0), dále od soukromých firem působících v ropném a plynárenském průmyslu, z přímých měření zahrnutých do vědeckých studií a v neposlední řadě z dat dálkového průzkumu a národních inventářů. Vše dohromady by mělo observatoři umožnit větší zapojení firem a vlád napříč světem k zacílení strategických zmírňujících opatření a podpořit vědecky podložená politická rozhodnutí. IMEO se nejprve zaměří na sektor fosilních paliv a později se očekává rozšíření pole působnosti na další průmyslová odvětví emitující metan, jako jsou zemědělství a odpadové hospodářství. Rozpočet IMEO by měl v průběhu pěti let činit 100 mili-

onů euro, přičemž v rámci zachování nezávislosti nebude přijímat finance od průmyslových společností. Platit by jej měly vlády, soukromí mecenáši a Evropská komise.

Proč byla na metan upřena taková pozornost?

Metan je významným skleníkovým plynem, který podle názoru vědců přispívá ke globálnímu oteplování celou jednou čtvrtinou z celkového objemu. Pojednává o tom i nedávná studie UNEP, která se tematice metanu věnovala a zjistila, že snížení jeho emisí významně přispěje ke zbrzdění nárůstu globálních teplot. Ke stejnému názoru dospěl rovněž Mezinárodní panel pro změnu klimatu (IPCC). V konkrétních číslech řečeno je metan, vypouštěný přímo do atmosféry, v horizontu 20 let více než 80krát silnější polutant než oxid uhličitý (CO₂). Výhodou je ovšem jeho relativně krátká životnost v atmosféře, která se pohybuje v rozpětí 10 až 12 let. Díky tomu mohou okamžitá opatření, zaměřená na metan, přinést velmi rychlé výsledky. Ať již z pohledu rychlého snížení tempa globálního oteplování, tak z pohledu zvýšení kvality ovzduší. Za celou třetinu antropogenních emisí tohoto plynu je přitom zodpovědný sektor fosilních paliv. Zá-

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Sledování emisí metanu

zodpovědný sektor fosilních paliv. Zároveň se jedná o sektor, který má podle EU nebo OSN největší potenciál pro jeho redukci. Metan je jako hlavní složka zemního plynu cenným zdrojem energie, jenž by mohl být využitý pro elektrárny nebo přímo lidská obydlí.

Co říká první zpráva vydaná současně se spuštěním IMEO?

Společně se spuštěním observatoře byla zveřejněna úvodní zpráva, v níž IMEO představilo svůj koncept tzv. „Teorie změny“. Jeho jádrem je potřeba nezávislého a důvěryhodného subjektu, který bude integrovat roztržité zdroje dat do koherentní a politicky důvěryhodné databáze. Zpráva rovněž analyzuje první data předložená členy zmíněného partnerství OGMP 2.0. Autoři zdůrazňují, že společnosti vynaložily značné úsilí při podávání zpráv a tvorbě ambiciózních cílů snížení emisí pro rok 2025. Z 55 společností již 30 splňuje nebo dokonce překračuje cíle 45% snížení metanové intenzity a 51 z nich předložilo plány na zlepšení přesnosti dat v průběhu dalších tří až pěti let.

